

Vlaams
Parlement

stuk **2056** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 15 mei 2013 (2012-2013)

Voorstel van resolutie

van de heren Bart Caron en Dirk Peeters, mevrouw Elisabeth Meuleman
en de heer Björn Rzoska

betreffende het Trans-Atlantisch
Handels- en Investeringspartnerschap

TOELICHTING

De Europese Commissie heeft op 13 maart 2013 een ontwerp van mandaat goedgekeurd betreffende het sluiten van een overeenkomst met de Verenigde Staten inzake het Trans-Atlantisch Handels- en Investeringspartnerschap. Het ontwerp van mandaat is doorgestuurd naar de Raad van de Europese Unie op 2 april 2013, zodat de lidstaten, waaronder België, het kunnen goedkeuren en zodat de onderhandelingen van start kunnen gaan. Zodra erover gestemd is in de Raad Algemene Zaken van 14 juni 2013, is het ontwerp van onderhandelingsmandaat van de Europese Commissie bekrachtigd.

Het is de bedoeling tot een uitgebreide overeenkomst te komen inzake handel en investeringen, waarbij ook de culturele en audiovisuele producten en diensten betrokken zouden worden. Het zou de eerste keer in twintig jaar zijn dat de Commissie het principe van de uitzondering voor cultuur niet zou naleven en de culturele en audiovisuele sectoren niet expliciet zou uitsluiten van een internationaal handelsakkoord, a fortiori met de Verenigde Staten. Dat is een nooit eerder geziene aanval waarbij ons parlement niet onverschillig mag blijven. Men mag niet uit het oog verliezen dat de culturele industrie 4,5% van het bruto binnenlands product (bbp) van de Europese Unie vertegenwoordigt en ongeveer acht miljoen personen werk biedt. Het is dus belangrijk om de collectieve Europese voorkeuren te beschermen en de uitzondering voor cultuur te blijven maken. Dat vormt immers de grondslag voor de Europese culturele diversiteit.

De Europese Coalities voor de Culturele Diversiteit (ECCD) hebben op 4 april 2013 een brief gestuurd naar de heer Barroso, voorzitter van de Europese Commissie, om hem attent te maken op hun bezorgdheid inzake het ontwerp van onderhandelingsmandaat. In hun brief betreuren de ECCD dat het ontwerp van onderhandelingsmandaat ondanks de tegenstand van drie commissarissen, onder wie commissaris Vassiliou, verantwoordelijk voor Cultuur en Onderwijs, is aangenomen zonder expliciete uitzondering voor de audiovisuele en culturele sector. De Franse vleugel van de ECCD zei nog dat het sluiten van een dergelijk akkoord de Europese markt even toegankelijk zou maken voor Amerikaanse audiovisuele producten als voor Europese producten. De Amerikaanse producten zouden dan ook dezelfde voordelen krijgen als de Europese, waardoor het beleid van de Europese Unie en haar lidstaten tenietgedaan wordt.

Naar het voorbeeld van de ECCD hebben talrijke grote cineasten, op initiatief van de Belgen Luc en Jean-Pierre Dardenne, een petitie ondertekend om van de Europese staatshoofden te eisen dat de audiovisuele sector uitgesloten wordt van het ontwerp van vrijhandelsakkoord.

Door die sector mee op te nemen in de trans-Atlantische onderhandelingen, kan het Europese beleid dat gericht is op de culturele diversiteit, dus in het gedrang komen. De ECCD vragen zich af of het in de toekomst nog wel mogelijk zal zijn om een overheidsbeleid te voeren ter bevordering van de Europese culturele diversiteit door middel van internet, digitale tv en alle toekomstige technologieën en toestellen.

Nu we hier de risico's van het opnemen van de culturele diensten en producten in een dergelijke handelsovereenkomst opsommen, moet tegelijk worden vermeld dat het Verdrag van Lissabon ons de middelen geeft om te handelen. Er is immers, met artikel 207 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, een nieuwigheid ingevoerd met betrekking tot de handelsonderhandelingen. De vierde paragraaf van dat artikel bepaalt dat er eenparigheid nodig is "ten aanzien van de onderhandelingen over en de sluiting van akkoorden betreffende (...) de handel in culturele en audiovisuele diensten, indien

deze akkoorden afbreuk dreigen te doen aan de verscheidenheid aan cultuur en taal in de Unie;”. Die bepaling komt neer op een vetorecht voor de lidstaten, op voorwaarde dat men de afbreuk kan bewijzen.

Voor de ondertekenaars van dit voorstel van resolutie is het ook essentieel dat er, naast de culturele uitzondering, een Europese strategie komt waardoor onderhandelingen tot duurzamere handelsovereenkomsten kunnen leiden, waarin ook rekening wordt gehouden met de sociale en milieugerelateerde dimensies, of waar die gegarandeerd worden in de toekomstige overeenkomst. Het verdedigen van de uitzondering voor culturele producten maakt deel uit van een ruimer streven om de wereldwijde handel op een meer egalitaire en duurzamere grondslag te organiseren.

Met de Proposition de résolution relative au respect de l’exception culturelle, die op 9 april 2013 eenparig is aangenomen door de Commissie voor de Europese Zaken van de Franse Assemblée nationale als voorbeeld, wil dit voorstel van resolutie de Vlaamse Regering ertoe oproepen te pleiten bij de Federale Regering om, in de context van de eerder genoemde handelsovereenkomsten, expliciet om een uitzondering te vragen voor culturele en audiovisuele diensten en producten, en indien nodig het vetorecht te gebruiken waarover zij beschikt krachtens artikel 207, §4, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Zodra erover gestemd is in de Raad Algemene Zaken van 14 juni 2013, is het ontwerp van onderhandelingsmandaat van de Europese Commissie bekrachtigd. Het gaat om een pro-formastemming, wat betekent dat de onderhandelingen op een ander niveau misschien al begonnen zijn. Dit voorstel van resolutie is dus dringend van aard.

Bart CARON

Dirk PEETERS

Elisabeth MEULEMAN

Björn RZOSKA

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten met betrekking tot de vertegenwoordiging van België in de Ministerraad van de Europese Unie (Belgisch Staatsblad van 17 november 1994);
 - 2° artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie;
 - 3° artikel 167 en 207, §4, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;
 - 4° het UNESCO-verdrag van 20 oktober 2005 betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen;
 - 5° de aanbeveling van 13 maart 2013 van de Europese Commissie aan de Raad om het besluit aan te nemen dat toestaat onderhandelingen aan te knopen betreffende een omvattende handels- en investeringsovereenkomst, genaamd Trans-Atlantisch Handels- en Investeringspartnerschap tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten van Amerika [COM (2013) 136 final];
- overwegende dat:
 - 1° het Handvest van de Grondrechten bepaalt dat “de Unie [...] de culturele, [...] en taalkundige verscheidenheid [eerbiedigt]”;
 - 2° het Verdrag betreffende de Europese Unie de culturele diversiteit binnen de Europese Unie bevordert en verdedigt, onder meer bij het onderhandelen over handelsovereenkomsten tussen de Europese Unie en derde landen;
 - 3° het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bepaalt dat de Raad van de Europese Unie met eenparigheid van stemmen besluit ten aanzien van de onderhandelingen over en de sluiting van akkoorden met derde landen “betreffende de handel in culturele en audiovisuele diensten, indien deze akkoorden afbreuk dreigen te doen aan de verscheidenheid aan cultuur en taal in de Unie”;
 - 4° de Europese Unie verdragsluitende partij is bij het UNESCO-verdrag van 20 oktober 2005 betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen;
 - 5° de Verenigde Staten daarentegen geweigerd hebben om verdragsluitende partij te zijn bij het UNESCO-verdrag van 20 oktober 2005 betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen;
 - 6° culturele producten en diensten niet kunnen worden gelijkgesteld met gewone koopwaar;
 - 7° elke investeringsovereenkomst ook dwingende sociale clausules en milieuclausules en controlemechanismen moet bevatten, en het bestaan en de financiering van openbare diensten afdoende moet beschermen;
 - 8° inzake handel en investeringen, specifieke overeenkomsten beter aan de behoefte aan evenwichtige uitwisselingen in het belang van alle partijen beantwoorden dan een raamovereenkomst;
- betreurt dat de stemming tijdens de vergadering van de Commissieleden van 12 maart 2013 betreffende het onderhandelingsmandaat van de Commissie inzake een omvattende handels- en investeringsovereenkomst, genaamd Trans-Atlantisch Handels- en Investeringspartnerschap tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten van Amerika, niet geleid heeft tot een uitdrukkelijke uitsluiting van culturele en audiovisuele goederen en diensten van dat onderhandelingsmandaat;

- vraagt bijgevolg dat die goederen en diensten uitdrukkelijk uitgesloten worden van het onderhandelingsmandaat van de Commissie betreffende het Trans-Atlantisch Handels- en Investeringspartnerschap tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten van Amerika;
- vraagt de Vlaamse Regering om er bij de Federale Regering op aan te dringen:
 - 1° haar gehechtheid aan het beginsel van de technologische neutraliteit te bevestigen, waarbij de aard van de drager de inhoud van het werk niet wijzigt, en te onderstrepen dat het opnemen van informatie- en communicatietechnologieën in de vrijhandelsovereenkomst geen manier mag zijn om de bescherming van de culturele diversiteit te omzeilen;
 - 2° indien nodig, en in samenspraak met de gemeenschappen, krachtens artikel 207, §4, a), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, gebruik te maken van haar vetorecht met het oog op de bescherming van de culturele diversiteit tijdens de bespreking door de Raad van de Europese Unie op 14 juni 2013;
 - 3° het Federale Parlement en de gemeenschapsparlementen regelmatig op de hoogte te houden van de voortgang van onderhandelingen over de overeenkomst.

Bart CARON

Dirk PEETERS

Elisabeth MEULEMAN

Björn RZOSKA